

JESPER TYNELL

MØRKE- LYGTEN

**EMBEDSMÆND FORTÆLLER
OM POLITISK TILSKÆRING
AF TAL, JURA OG FAKTA**

Samfunds
litteratur

de samtaler med embedsmænd, som denne bog er baseret på, er det imidlertid ikke kun de, der er involveret i den form for skandalesager, der tager det som en selvfølge, at det hører med til jobbet at dreje eller ligefrem fordreje statistik, lovgivning og faktuelle oplysninger. For mange af de medvirkende i bogen er det en del af deres arbejde, når de udarbejder notater, rapporter og redegørelser, der skal indgå i den daglige nyhedsstrøm og den politiske debat. I nogle tilfælde sker det for at undgå, at regeringen bliver udsat for kritik. I andre tilfælde for mere offensivt at bane vej for en politik, der tilgodeser bestemte interesser, som et flertal i befolkningen eller Folketinget muligvis ikke ville stemme for, hvis de blev præsenteret for embedsmændenes og regeringens mere retvisende billeder af sagen.

Kunsten består ofte i at give offentligheden et bestemt fortegnet indtryk af virkeligheden, uden at ministeren eller ministeriet af den grund kan fanges i at tale direkte usandt eller i at foretage sig noget klart ulovligt, forklarer en række embedsmænd i bogen; at kommunikere, så borgere, journalister og folketingsmedlemmer lader sig vildlede, uden at det kan dokumenteres, at det har været hensigten. Uden at påføre ministeriet og ministeren for store risici. Dét er kunsten.

I sin skåltale ved receptionen i Udenrigsministeriet understreger den pågældende direktør således også, at han og resten af direktionen er glade for, at det netop er Juridisk Tjeneste og de retslærde dér, der opbevarer ministeriets mørkelygte og har den klar til brug i skuffen. “Fordi de andre klokker i det sagsbehandlingsmæssigt”, forklarer en anden embedsmand i ministeriet og fortsætter: “Så laver de smarte løsninger, der er for smarte eller ulovlige og forkerte. [...] Men også juridisk risikable. Du må jo ikke lyve”.

For ikke at falde i som embedsmand kræver det derfor en skarp pen samt nøje kendskab til reglerne og den fulde sandhed i en sag, når man skal skrive notater, rapporter og redegørelser, der på én og samme tid giver læseren et mere eller mindre forvansket indtryk af virkeligheden og samtidig er skrevet, så man ikke kan gribes i direkte at lyve. Det kræver en slags mørkelygte, der kan få en sag til at fremstå som åbent og ærligt belyst, selvom afgørende dele bevidst er begravet i mørke. Som en tredje embedsmand i Udenrigsministeriet siger:

“Offentlig politik er jo en underafdeling af markedsføring. Du bruger de argumenter, som folk køber. Hvad enten det er det 100 % rigtige, det 50 % rigtige eller somme tider kun det 10 % rigtige. [...] Det er jo demokratiets ulykke, kan man sige.”